

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDelmével.

oioioioioio

Nro 26.

Költ Bétsben, Sz. Mihály Havának (Septembernek)
29-dik napján 1797-dik Efstendőben.

Párisi Tudósítások.

Barthelemyvel egygyütt, a' Törvényho-
zó Gyűlés' két Tanatstsainak következő
Tagjai szállítottak el, a' Rocheforti ten-
ger-part felé Sept. 9-dik éjtszakáján: De-
larue, Rovère, Bourdon de l' Oise, Wil-
lot, Pichegru, Aubri. Ezek az Ötfázak'
Tanátstsából valók vóltak: az öregebbik
Tanátsból pedig: Lafond-Ladebat, Barbè-
Marbois, Tronçon-Ducoudray, és Muri-

C c

nais. Ezeknek Társaságában voltak még: a' Törvényhozó-gyűlés' Gránátérossainak néhai Kommendánssa Ramel; továbbá: Brotier és Lawilleheurnois, és a' Barthelémy' Komornyikja, a' ki el nem akart válni a' Gazdájától, még ily kedvetlen környülállásokbann is. — Az Aureliánumi Hertzegné, ki a' maga ritka virtusaiban se' találhatott elégséges védelmező-paizst a' mostoha sors' üldözései ellen, ki-nyerte ugyan csak a' Direktóriumtól, hogy számkivetésbe Spanyol-Országba küldetessenek. — Az öregebbik Törvényhozó-Tanátnak nevezetes Tagját *Dupont de Nemourst* is bé-fogták vólt a' *Templomba*, mint a' l' Historien nevű Újság' Kiadóját. Az Ifjabbik Törvényhozó-Gyűlésnek 6-dik Sept. ri Ülésébenn, *Bellegarde* és *Tallien* Tagok igen tüzessen ki-keltek *Dupont* ellen, 's vitatták, hogy ő is küldetessék számkivetésbe: de *Boulay*, és kivált *Chénier* igen nagyon pártját fogta, és fel-hozta mentségére: hogy a' l' Historienben sok derék Értekezéseket lehetett olvasni az Igazgatásról, és hogy *Dupont*, Barátságban élt Néhai *Turgot* Ministerrel is, és azon Filozofusokkal, kik, Előrevaló-kézfítői vóltak a' Revolúciónak. — Hogy meg-hallotta a' Török Követ Párisbann a' 4-dik Septemberi történetet: mindjárt, azt kérdezte: Hány fők vagynak ki-téve, a' Directoriális palota' eleibe? és midőn ér-

tette volna, hogy vérontás nélkül ment végbe az egész scena: felette álmekodott rajta. (A' l' *Espiègle* (Tsalfa) nevű Újság, mely, közölte ezenn Anekdotumot: ezt veti utánna előadásának: *Hogy egy ember ölés se' esett: ennek, a' félelem volt az oka.* — A' l' *Ami des Loix* nevű Újság' Írója, még Sept. 13-dikánn is félt: 's nyilván írta, hogy ha a' Belső Társaságra-ügyelő Minister, nem vígváz: boszszút fognak allani *Pichegrüért* a' maga Embe-
rei, le-öldösvén lassan lassan a' leg-nevezetesebb Személyeket, kik meg buktattak a' Rojalismust 's annak Ágensseit. — A' *Lillei Békesség*-alkuról *Colchen* is vizsza hívattatott Párisba, 's helyébe *Desché* rendeltetett, a' ki Feje volt a' Külső dolgokra ügyelő Ministériom' Cancelláriájának, úgy hogy mar most a' Fr. Respublika' részéről a' Békesség' dolgában Lord *Malmesbury*val (az Ánglus Követtel) traktáltt 3 fő Deputátusok *Letourneur*, *Colchen*, és *Maret* helyett, *Treilhard*, *Bonnier*, és *Desché*, alkudozzák Nagy-Britanniával a' Békességet. Mitsoda ki menetellel? még nem lehet tudni. — *Moreau* Vezér, tsak 14-dik Septemberbenn érkezett Párisba, a' *Redacteur*' bizonyítása szerént. Septemb. 10-dikénn, következő értelmű Levelét útasította a' Direktóriumhoz: „Polgár-Direktorok! Igen későnn, úgymint tsak *Fruetidornak* 22-dikénn (Sept. 8-dikánn) 's

tíz óránnyi járó földre *Strafsburg*tól vették az eránt való parantsolatotokat, hogy Párisba menjek. Szükségesképpen kellett egynehány órákat fordítanom, az úthoz való hozzá készülésre; a' Sereg' tsendes-ségének megfundálására; és némely Embereknek el fogatására, a' kik részt vettek abban a' nagy figyelmetességet érdemlő levelezésbenn, melyet én magam fogok által adni Tinéktek. Ide zárok egy Hirdetményt, a' melyet én készítettem, 's a' melynek az a' következése vólt, hogy sok Hihetetlenek magokba tértek; és én megvallom Néktek, hogy nehéz vólt el hinni, hogy egy Ember, a' ki nagy szolgálatokat tett Hazájának, és nem vólt semmi szüksége reá, hogy azt el árúlja; oly gyátlázatosságra vetemedjen. Engem, Barátjának tartottak *Pichegrun*ek, és Én régtől fogva nem betsülöm már Ötet. Megfogjátok látni, hogy senki nagyobb veszélynek nem vólt ki-tétetve mint Én; hogy minden szándék, az én Seregemnek (*reménylett*) szerentsétlenségenn fundáltatott; 's azonban ennek bátorsága meg-tartotta a' Respublikát." — Sept. 14-dik éjtszakáján utazott el az Aureliánumi Hertzegné Párisból, Spanyol-Ország felé. Arra vették útjokat ugyan azon egy időben, Hertzeg *Conti*, és Madame de *Bourbon* is, kiknek hasonlóképpen Spanyol-Ország lesz a' számkivetéssek' helye. Az Aureliánumi

Hertzegné, maga és a' Fiai' számára száz ezer lívert kap; Hertzeg *Conti* pedig és a' Madame de *Bourbon* mindenik ötven ötven ezer lívert: de esztendőnként e', vagy pedig ezenn summákkal örökre ki lesznek elégítve? azt a' *Redacteur* nem írja világossann. — Némely Generálisokat ki tett hivataljokból a' Direktórium; másokat ismét vizfsza - állított el vesztett Tifztségjékbe. Az elsők' száma közzülvalók: *Montigni*, *Salm*, *Liebert*, *Bonnet*, és *Vernier*. A' Rajnai és Mosellai Sereg-nél, újra Ofztály - Generálisokká lettek: *Puget-Barbantanes*, *la Poype*, és *Châteuneuf-Randon*. — Hogy *Letourneur de la Manche* Ex-Director vizfsza hívattatott Lilleből: ezenn annyival inkább álmélkodnak Párisbann: mivel Ötet *Carnótnak* 's *Barthelémynek* ellenére, *Lareveillère-Lepaux*; *Rewbel*; és *Barras* Direktorok küldötték oda. (Minthogy a' Lillei Békességalkuról közlendő Tudósítások' alkalmatosságával nem fog már többé elő fordulni a' *Letourneur*' neve, kívántunk itt emlékezetben hagyni róla egy rendes Anekdotumot. A' mint t. i. el beszélette egy Párisi Újság: hogy a' Lillei Békességalkuról oly keveset tudhat a' Párisi Publikum: azt vetette utánna ezenn előadásának, hogy éppen nem lehet tsudálkozni az említett alkudozásnak titokban maradásán: mert *Letourneur*, a' Feleségét is el vitte magával

Párisból, Lille-be.) Clarcke Generálist, a' ki nagy Barátja volt Carnotnak, el parantsolta a' Direktórium az Udinei Békességalkuról, a' melynél egy fő Személy volt, Bonapartéval együtt. — Barthelémvről azt írja a' *Gazette Nationale*, hogy Helvétziába való küldetetését kérte 's meg is nyerte a' Direktóriumtól; Lafond-Ladebat pedig, Hamburgba. — A' Törvényhozó-Gyűlés' Iffjabbik Tanátsának 12-dik Septemberi Ülésébenn, *Jean de Bry* nevű Tag, egy Beszédet tartott, melyben sürgette, hogy el kell osztatni azt a' Kommissziót, melynek oly véggel való fel-állítására beszéltette a' Gyűlést a' már most Rab Dumolard, hogy azon Kommisszió vizsgálja meg a' Direktóriumnak 's Bonaparténak maga-viseletét a' Velentzei dolgokra nézve. A' Tanáts helybe-hagyta *Jean de Bry*nek javaslasát, 's a' Beszédét ki-nyomtatattatta hat Exemplárokban. — Negyvennél több Újságok jutottak halgatásra Párisban az újjabb Rendeteseek által, a' melyek helyett már most mások kezdettek ismét ki-jöni, különböző nevezetek alatt, 's némely egészfzen újjak is. Egyéb küönös nints ezenn Újságokban, a' titulusaikon kívül, minéműek p o. l' *Espiegle* (Tsalfa); *le Réveur* (Méla); *l'Endormeur* (Tsapodár); *le Bien-informé*; (A' dolgokról jól tudósítatva lévő); *le Sage*

Observateur (A' történeteknek bölts szem-meltartója) 's a' t. — Valamint Barthelémymtől még a' számkivetésben se' akart elválni a' Komornyikja: úgy Rameltől sem az Ötse. Az efféle történetek — *így ír egy Párisi Levél* — annyival szembetünőbbek e' mostani időbenn; mivel a' Revolúzió alatt, gyakran lett már egy Barát ádozatjává a' Barátjának. — A' jó erkölcsök' betsülői, közönségesen panaszolkodnak Párisbann a' feslettség ellen, melynek példái között azt is említik, hogy sok Afzifzonyok, Ferjfi módra öltözködve járkálnak ott fel 's alá a' sétáló-helyekenn, 's jelennek meg a' Teátrumokbann is.

Treilhard, kit a' Direktórium *Lillebe* küldött a' Békesség-alkura, Külső dolgokra ügyelő Minister. Ennek egyik Titztárssa *Desché*, esmeretes azonn Értekezéséről, melyben javallotta, hogy a' Rajna legyen határa a' Fr. Republikának.

A' Fr. Direktórium ki-adatta nyomtatásban azt az egész Levelezést, 's már Strafsburgban is ki nyomtatták azt, a' mely, Gróf *Entraiguesnek* vagy *Antraiguesnek* Velentzében a' múltt Májusban történt el fogatása által jött világosságra. Ezen levelezés szerént, Gróf *Montgaillard*, a' ki, 18-dik *Lajosnak* és *Hertzeg Condenak* Biztosa vólt (és most fogva van Párisbann) 1795-dik eíztendőnek Augustus' Hónapjá-

ban kezdette meg-nyerni *Pichegrut*, egy *Fauche-Borel* nevű *Neufchateli* (Helvétus) Könyvnyomtató, 's ugyan odavaló *Courant* nevű Embernek közbenjárása által. *Pichegru* akkor *Altenkirchenben* volt: a' hol nyóltz napokig tartózkodtak valamár a' nevezett két Személyek, 's még se' beszéllhettek *Pichegru*vel, úgymint a' kinek mindég a' nyakán voltak négy Nemzet-gyűlési Tagok, 's azok között nevezetessen az a' tüzes Republikánus *Merlin de Thionville*. *Pichegru* mindazáltal észre vette Őket; 's el menvén egyszer, *Fauche* mellett, azt mondja néki: Én *Hünigenbe* megyek. Meg-jelentek tehát ott *Fauche* 's *Courant* is; és *Fauche* oly helyre állott, a' hol szembe jött véle *Pichegru*: de tsak azt mondta Ez néki sietye, minthogy az eső is igen esett, hogy *Hünigenhez* 3 óránynyira fog ebédelni *Salomonné* Aszfonyoságnál (a' kihez *Pichegru*, a' közönséges Emberi-szeretetnél valamennyire különössebbel viseltetett). Ott *Fauche*, azon kezdte *Pisegrü*vel a' beszéllgetést, hogy ő *Rusfzónak* egy Kézírás-munkáját szándékozik ki-nyomtattatni, és azt *Pisegrü*nek kívánná ajánlani. *Pisegrü* erre azt felelte, hogy elébb el kell néki olvasni a' Könyvet, hadd láthassa: nints e' abban oly tudomány a' Szabadságról, a' melynek Ő nem írhatja alá a' nevit. Ekkor *Fauche*

ki-nyilatkoztatta: hogy Ő Biztosa legyen H. Condenak. Ezt hallván Pisegrü, egy oly szobába vezette Fauche-t, mely, alkalmatosabb volt a' titkos beszéllgetésre, 's maga bátorította az egész dolog' ki-nyilatkoztatására, mely meg is lett szóval, hanem Pisegrü írást kívánt. *Montgaillard* írásával meg-jelent Fauche, 3-ad nap múlva Pisegrünél Altenkirchenben: de Pisegrü, kívánta látni Hertzeg *Condénak* tulajdon keze-írását, melynek adására nagy nehezen reá is vette magát a' Hertzeg; hanem viszsa kívánta az írását. Pisegrü viszsa is adta oly felelettel: hogy neki elég volt látni a' Hertzeg' subscriptzióját, a' kinek szavához bízhatik minden Frantzia. Arra akarta ezután venni Pisegrü, *Conde* Hertzegét, hogy a' Ts. K. Sereg-gel kaptsolja öfzfze a' maga népét, 's úgy fogjon hozzá a' Királyság' viszsa-állítása eránt való szándéknak végre-hajtásához: de erre nem állott reá a' Hertzeg: mivel a' Kontrarevolútzió' ditsősségét tsupán maga akarta el nyerni.

A' Koblenti Révolútziónisták egy szép nyárfát akartak Sept. 14-dikénn, Szabadságfájává plántálni: de éjtszakának idején öfzfze-vagdalták azt az előbbeni Konstitú-tzió' Baráti, minekokaért egy fonnyadt jegenye-fát kellett meg-tenni Szabadságfájának. — A' Révolútziónalis Társaság' tse-

kélységét, meg lehet ítélni a' Tagjai számából, kiknek neveik, egy közönséges Tudósítás fzerént következendők: *Gerhards* Elölülő; *Beaury* Professor, ki magát az említett Társaság' Secretáriussának nevezi; *Reinecke*, a' ki már vólt: Teátrumi Játfzó; *Prufzszus* Katona; Tsáfzári Kadét; s Tanuló; és most a' maga képzelődésében Fővezérje a' Cisirhenána Respublika' 22 ezer emberből álló Seregének. — *Grandmalson*, Trevirumi Ex-Kadét és Ex-Kalmár. — *Gorres*, Tanuló. — *Marci*, Prokátor és Hírholdó. — *Schneiders*, Ex-tzuckerpacker. — *Metternich*, Moguntziai Frantzia Ex-Professor. — *Dürr*, Kardtsináló. — Két *Settegast* Testvérek, Tanulók. — *Tasquin*, Szabó-mesterember. — És végre két Parasztok.

A' Kolóniai Választó-Hertzegség' felső részének *Rheinbach* nevű Városotskájában is tartatott Sept. 6-dikán a' Koblentzihez hasonló tzeremónia, melyre a' környékről 40 Deputátusok jelentek meg.

A' Kolóniai Újság azt írja Kolóniáról, hogy ott Szabadság-fája állíttatott fel a' Város-háza előtt 'Sept. 17-dikén délben a' Polgári és Katonai Elöljárók' jelenlétében, a' Frantzia Katonaság' muzsikája alatt. A' Fr. módi Tanáts (Municipalitás) meg-vonatott minden harangokat.

A' Koblentzi Magistrátus meg-kérte a' Trevirumi Kormányfők mellett levő Fr. Kommisziáriust *Destez* Urat, hogy az Újjítani kívánók által ne engedje meghaboríttatni a' köz-tsendességet. *Destez* oly feleletet adott, a' melyből ki-tetfzik, hogy az efféle Újjításoknak, ha erőszak nélkül történnek, pártját kívánják fogni a' mostani Fr. Elöljárók.

Wirzburg' bástyáinak erőssebbítéséhez ismét hozzá fogtak Sept. 15-dikénn. Már mas nap ötven ágyúk voltak fel rakva reájok.

A' Száamberi és Mózai Frantzia Sereg' Fővezére *Hoche'* életének végét veté egy kólika, Sept. 19 dikénn *Wetzlar*ban; az említett Ármádiának ideigvaló kormányozását tehát *Lefebure* vette magára, úgy-mint a' ki, leg öregebb. azon Seregnek Olztály-Geueralissai között.

Velentzében a' *Bonaparte'* Felesége, két Mediolánumi Dámakkal, *Serbelloni* és *Visconti* Aszfizonyságokkal együtt, meg látogatta Sept. 13-dikánn az ideig való Kormányfőket (Municipalitást), mely is, élt ezen jó alkalmatossággal *Bonaparté*hez viseltető tiszteletének ki-nyilatkoztatására, mert Annak ditséretére egy Magasztaló-be-fszédet tartatván, el végezte, hogy *Bonaparte*, Olaszországának neveztesse, *Bo-*

naparte l' Italico, nem különben mint hajdan Scipió Áfrikánusnak, és a' mi időnkben Potemkin, Tauricusnak neveztetett.

Velentzében tsak maga egy Kereskedő-Ház, kétszázezer forintot tartozott adni abba a' hat millióba, melyet, *Bonaparte* vetett Velentzére. Ki üritették a' Frantziák azt a' Világ-szerte híres Hajótartóját is Velentzének: e' felett kívántak még tőle ötszáz ritka Kézírásokat, harmincz képeket, és más mesterséges-míveket,

Velentzében, *Zalivani* nevű Pap, egy politikus Katekhismust készített a' Respublikának mostani környülállásaihoz képest, mely Katekhismus eránt azt végezte az Ideigvaló-Kormányfő, hogy avagy tsak minden Innepnapokon kell azt magyarázni a' Népnek a' prédikáló-székekből. Az útfzőkon is állíttatott fel a' Municipálitás Oratori-székeket, a' Frantzia-módi prédikállása végett. — — — (Az ideigvaló Velentzei Tanátsot nevezi egy Velentzei Levél, a' Polgárok' és a' Haza' idigvaló Tolvajának. Ezen említett Levél fzerént, oly Szankülötti kiabálásokat visznek véghez a' Nemzeti Testörzők, hogy magok a' Fr. ák, három színű Papagájoknak nevezik Öket).

Genuábann a' Frantziáknak fizetendő négy millió lívert, az olyan Személyektől

kívánja az ideigvaló Kormányfzék, a' kik vonták vólt az ő ítélete szerént *Genuára* a' Fr. Nemzet' haragját.

Elegyes Tudósítások

Amaz esméretes és betsültt érdemű Theologüssa Német-Orizágnak *Lesz* Superintendens és Consistorialis Tanátsos; el végezé hafznos pályafutását a' múltt Aug. 28-dikénn Hannóverában; életének 61-dik esztendejében:

Egy új Anekdótum Pitt Úrról.

Ézenn nevezetes Ministeréhez Nagy-Britanniának hozzá megy mostanság egy szegény Legény oly jelentéssel: hogy Ő egy Szatírárt (Tsípös-Írást) készített a' Minister ellen: de ha tőle tizenkét Ginét kaphat: úgy nem fogja az említett Szatírárt ki nyomtattatni. *Pitt* Ur azonnal kezébe nyomta ennek az ehes Poétának a' kívánt summát; 's még azon felül javasolta néki; hogy ne fosztaná meg magát fáradsága jutalmától; hanem adja ki nyomtatásban szapúló munkáját.

Coreyra (Corfu) Szigetétől Sept. 6-dikán érkezett vízfzsa a' Fr. Hajóssereg Velentzéhez; minekutánna minden Velentzei hajókat fel-fzedett és magához kaptsolt, a' melyeket *Corcyránál*, és más Velentzei Szigeteknél talált.

Béts.

Gróf *Battyányi* Tódor Ö Exc. ja sokat költött már egynehány esztendőktől fogva egy oly készületű hajónak felállítására, a' melyen minden Vonók és Hajtók nélkül, nagy terhet is lehessen szállítani a' folyó-víz' ellenébe. Az így formánnal készíttetett hajójával szerentsés próbát tétetett a' Gróf Úr, Sept. 17-dikénn, az úgy nevezett *Brigitten-Au*-nál, mert a' hajó, 1150 mázsával is szintoly könnyen ment a' leg-sebesebb víz' ellenébe, mint üressen.

Orosz Miklós Úr, ki, a' múltt postán említett *Lubik* Úrral, a' Nemes Gárdából egyszerre lépett ki, 's éppen azon módra, itten Bétsben, a' Felséges Magyar Udvari Cancelláriánál előmenetelesen gyakorlotta magát, Provinciális Komisszárius-Adjunctussának Debretzenbe, mind addig Diurnumokkal, 's oly móddal kegyelmessen rendeltetett; hogy még az oda való (az az Debretzeni) Provinciális Komisszáriusok, guttaütés által történt erőtlenségjeből helyre állhatnak, azoknak könnyebbségekre, 's Hivataljokban való segítségekre lehessen; az után pedig, akár ott, akár más helyen is adandó első Vácántia' alkalmatosságával, Actualításba a' fozott fizetéssel bé léphessen.

Magyar Ország.

A' Temesi Kerületnek Fő Provinciális Kommiszfzáríussává méltóztatott nevezni Ő Felsége *Temes Vármegyei Vice-Is-pány T. Tormásy Antal* Urat.

A' Tifzán innen való Districtuális Táblánál Néhai Assessor Báró *Szepesy Pál* Úr helyét, T. *Lehotzky Pál* Úr váltotta fel.

Veszprémből Sept. 8-dikánn: — „Az idevaló Kaptalannak E. Tagja Fő Tifzt. *Kapunáry Antal* Úr, Sz. Pantaleonnak Rátzkeve Szigetebéli Apáturává nevezte-tett Ő Felségétől, és Aug. 27-dikén meg is áldattatott ezen új méltóságára nézve, Püspök Ő Exc. ja által, ki mellett a' *De-veléki és Rátóthi* Fő Tifzt. Prépostok tet-tek szent szolgálatot.“

„Hertzeg *Grassalkovics*nak utólsó Ne-velője Fő T. *Plindendorfer Aloysius* Úr, a' B. Sz. Máriának *Maiki* vagy *Moyki* Prépostságával tiszteletetett meg F. Urunk-tól, és a' Bétsi Suffraganeus Püspöktől meg is áldattatott Sz. Anna' napján.“

A' Szombathelyi Táborról közlött Tudó-sításnak folytatása.

Nyitra Vármegyéből két Batalion vólt a' táborban, Gróf *Battyányi* An-tal Oberstlieutenánt vezérlése alatt; *Vesz-prém* Vármegyéből pedig egy Batalion; a' Jelasits Reg. ebéli Ts. K. Kapitány *Már-kus* Úr vezérlése alatt.

Fő-Quártélymester-Stabbéli Tisztek; Fő-Quártélymester; Gomez Mórítz Oberster; Hermann Samuel Oberstlieutenánt; 's Mumb Ferentz és Kucher János Kapitányok.

Ingenieur-Tisztek: Tomássich Ferentz; Báró Purzell Ferentz; és Lodgmann János Kapitányok; 's Fő-Hadnagy Neuhauser Ferentz; kikhez adatott *Vieser* Károly Úr; és Stabs-Fourier; König.

Pattantyús-Tisztek: Sonnenstein Sonntag Procopius Májor; Márki du Blaisel Camillus Kapitány; Vopaterny Tamás; Osipel Henrik; 's Model Antal Főhadnagyok; Adjutáns Steinburgi Hubert Domonkos.

Eleségre vígyázó Tiszt: Oesterreicher János.

*Skótzia*bann; a' Polgári-Katonaság' fel-állítása ellen lett fel-zendülés már verontást is szült: *Traventben* t. i: egy Ország-lovasság előtt se' szüntek meg zenc-bonáskodni a' nyughatatlanok; 's meg akkor sem: minekutánna a' pártütésről szóló Törvény fel-olvasztatott volna: minek-okaért a' Lovasság tüzet adott reájok, mely közzül 12-en halva maradtak; 16 an pedig meg-sebesedtek. A' halva-maradtak' számából való egy Ifjú-afszzony; a' ki követ hajigálta a' Lovas-Katonákat.